

Протокол № 1
засідання Координаційної ради з питань утвердження української
національної та громадянської ідентичності
від 14 жовтня 2025 року

Присутні: члени Координаційної ради з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності, запрошені для участі у засіданні (за списком)

Засідання проводилося у Національному заповіднику «Києво-Печерська лавра» за адресою: м. Київ, вул. Лаврська, 9.

1. Дослідження сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності.

СЛУХАЛИ:

1. Міністра молоді та спорту України Бідного М. В., який презентував новий склад та формат роботи Координаційної ради, підкреслив потребу у протидії інформаційному впливу з боку країни-агресора, зазначив теми обговорення під час проведення засідання, наголосив на необхідності спільного формування та реалізації державної політики у сфері української національної та громадянської ідентичності.

Представив результати соціологічного дослідження щодо утвердження української національної та громадянської ідентичності. Наголосив, що формування державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності – міжсекторальний процес, і без якісних даних неможливо ухвалювати якісні рішення. За дослідженням більше третини громадян перейшли на українську мову, наразі 89% вважають себе громадянами України. Українська мова домінує в усіх середовищах: 65% спілкуються нею на роботі, 59% – у сім'ях. 68% почали споживати більше українського контенту, 69% – пишаються громадянством України. Рівень відвідування культурних подій залишається доволі низьким. 77% опитаних вважають, що всі етнічні групи в Україні мають рівні шанси на успіх. Утвердження ідентичності відбувається нелінійно, через взаємопов'язані політики; держава відіграє ключову роль, але процес має залишатися інклюзивним і виходити із суспільного запиту.

Зазначив, що Мінмолодьспорту як координатор ініціювало створення платформи IDEM, до складу якої входять експерти, активісти, аналітики, академічна спільнота, лідери суспільних думок. Повідомив, що до лютого 2026 року планується випустити: збірку текстів «Антологія української національної ідентичності новітньої доби», пакет стратегічних проєктів для впровадження центральними органами виконавчої влади та пропозиції щодо змін до нормативно-правових актів сфери.

Окреслив бачення подальших кроків і пріоритетів державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності. Відмітив, що успішність діяльності Координаційної ради залежить від єдності,

активності та злагодженої роботи всіх її учасників. Громадянська платформа IDEM відіграє важливу роль у формуванні запиту на державну політику та стратегічні проєкти. Окрема увага має приділятися ролі бізнесу: необхідно створити стимули для його залучення, щоб відповідальні компанії могли брати під опіку стратегічні проєкти, фінансувати та розвивати їх. Відзначалася також потреба у залученні міжнародних партнерів до підтримки ініціатив у цій сфері, адже утвердження української ідентичності є питанням національної безпеки, а отже – стабільності Європи.

2. Заступника Керівника Офісу Президента Ковальську О. О., яка зазначила, що питання ідентичності актуалізувалося у відповідь на зовнішні виклики, і що нині існують як внутрішні ресурси, так і зовнішні можливості для надолуження прогалин у цій сфері. Наголосила, що національна ідентичність є елементом національної безпеки. За напрямом державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності зроблено конкретні кроки – ухвалено Закон України «Про національну пам'ять» та розроблено відповідні стратегії міністерств гуманітарного спрямування.

Зазначила, що важливо забезпечити каскадне впровадження цих ініціатив на регіональному та місцевому рівнях. Окремо підкреслила пріоритет цифровізації як інструмента реалізації державної політики, також зазначила, що питання ідентичності має кроссекторальний характер, важливо, щоб усі залучені сектори діяли узгоджено. Відмітила, що роль Офісу Президента України полягає у синхронізації стратегічних напрямів роботи міністерств, громадського сектору та парламенту для створення спільного бачення і єдиного вектору руху.

Наголосила, що єдність забезпечувала стійкість українського суспільства у 2014 та 2022 роках і стане запорукою перемоги у російсько-українській війні. У період післявоєнної відбудови саме відчуття ідентичності та приналежності стане вирішальним чинником. Відбудова ідентичності нерозривно пов'язана з відбудовою держави і діяти потрібно вже зараз. Висловила сподівання, що учасники Координаційної ради запропонують конкретні ініціативи.

Зауважила, що протягом наступних шести місяців необхідно об'єднати всіх стейкхолдерів державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності – від органів влади до громадських ініціатив – для узгодження політики та визначення сфер відповідальності кожної інституції. Пропонується структурувати роботу у два напрями: гуманітарний – формування міфологічного й наративного підґрунтя; та практичний – трансформація цих наративів у конкретні проєкти.

3. Тимчасово виконуючу обов'язки Міністра культури та стратегічних комунікацій Бережну Т. В., яка відзначила, що наведені результати досліджень мають бути трансформовані у практичні дії. Поінформувала, що Міністерство культури та стратегічних комунікацій реалізує низку політик, спрямованих на утвердження української національної та громадянської ідентичності. Серед них – зміцнення автономності культурних інституцій, підтримка їхньої

організаційної спроможності, створення й популяризація українського контенту, охорона та збереження культурної спадщини.

Наголосила, що культурні інституції мають ставати просторами суспільної практики – місцями, де формуються сенси. Підкреслила, що МКСК працює над розширенням фінансової автономності цих інституцій, у тому числі через створення наглядових рад. Серед запланованих ініціатив – програма «1000 годин українського контенту», покликана зміцнити українську ідентичність. Наголосила, що збереження культурних пам'яток є ключовим завданням, адже саме вони несуть усвідомлення тяглості української історії.

Зазначила, що наразі головним завданням державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності має стати пошук українського етосу – лаконічного й влучного формулювання національної ідеї. Серед пріоритетів – визначення інструментів реалізації політики, розмежування та узгодження відповідальності між інституціями, а також забезпечення фінансування сфери. Підкреслила необхідність креативного підходу до пошуку ресурсів, зокрема через залучення міжнародних партнерів та бізнесу до масштабування діяльності.

4. Керівника служби аналітики та моніторингу Офісу Президента Дмитренко Н. В., яка зазначила, що державні рішення мають базуватися на даних. Зауважила, що дедалі більше громадян відчувають себе українцями, пишаються цим і усвідомлюють свою приналежність до держави. Національну ідентичність слід вимірювати, розкладаючи її на конкретні, релевантні для українців складові, які водночас не є сталими.

Звернула увагу, що глобальним трендом є падіння довіри до влади, посилюється потреба у співпраці з науковцями, представниками культури та громадянського суспільства. Розповіла про проведення дослідження у форматі експертних інтерв'ю, що охопило питання інформаційної та культурної політики, освіти, просвіти та інституційних рішень. За словами експертів, політика утвердження ідентичності не має бути формальною, і формат проведення Координаційної ради відповідає цьому запиту.

Підкреслила, що для успішної реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності потрібно розвивати навичку ефективно домовлятися. Зазначила, що успішність реалізації цієї політики варто вимірювати за такими індикаторами, як рівень обізнаності, зміна ставлення та поведінки. Звернула увагу, що в Україні є багато контенту, який фактично сприяє формуванню національної ідентичності, хоча не завжди сприймається як її елемент.

5. Керівного партнера консалтингової компанії Civitta Україна Криволапа К. К., який презентував аудит сфери української національної та громадянської ідентичності. За результатами аудиту виокремлено три рівні ідентичності: локальну (пов'язану з містом чи регіоном), національну (пов'язану з Україною та українським вибором) і європейську (пов'язану з європейськими цінностями та цивілізацією).

Підкреслив, що утвердження української національної та громадянської ідентичності необхідне передусім для захисту суверенітету, сталого демократичного розвитку, полегшення міжгромадянської співпраці, ефективної глобальної взаємодії та збереження культурної спадщини. Окреслив підходи до фінансування державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності. Зазначив, що це системний процес, у якому задіяно багато державних інституцій. Не всі обласні програми реалізуються у повному обсязі, проте регіони, які безпосередньо зазнали російської агресії, спрямовують на державну політику у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності більше ресурсів.

6. Аналітика консалтингової компанії Civitta Україна Ковальова А. В., який представив результати контент-аналізу п'ятдесяти лідерів суспільної думки в Україні на тему ідентичності. Дослідження виявило домінування бінарних опозицій: Україна – Росія та суспільство – влада. Серед міфічних наративів центральною є ідея тягlosti української державності. У бажаному уявленні про державний устрій ключовими є: перемога України, національна самоідентифікація, протидія російській агресії та процес українізації.

Зауважив, що зафіксовано зміну способів споживання контенту – зростає роль інтернету й соцмереж; рівень україномовного контенту варіює залежно від платформи й тематики. Дослідження також показало, що великі міста лишаються осередками русифікації. Представив міжнародний досвід утвердження ідентичності. Наголосив, що різні країни використовують для цього широкий спектр політик – мовну, культурну, освітню, політику пам'яті, громадянства та військово-патріотичного виховання.

2) Стан виконання операційного плану заходів з реалізації Стратегії утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року.

СЛУХАЛИ:

заступника Міністра молоді та спорту України Токареву У. Д., яка представила результати реалізації у 2023-2025 роках операційного плану заходів Стратегії утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року.

Окреслила результати за пріоритетними напрямками: утвердження української національної та громадянської ідентичності; взаємопідтримка та співпраця щодо формування української національної та громадянської ідентичності між органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та інститутами громадянського суспільства; формування системи кадрового забезпечення сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності; сприяння розвитку інфраструктури у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності.

Зробила акцент на кількості проведених всеукраїнських та регіональних заходів, чисельності учасників у них, масштабних проєктах, що були реалізовані іншими органами виконавчої влади, підготовці фахівців, що працюють у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, наданні фінансової підтримки інститутам громадянського суспільства.

3) Різне.

СЛУХАЛИ:

1. Голову Українського інституту національної пам'яті Алфьорова О. А., який акцентував увагу на важливості синхронізації термінології та наголосив, що пошук української ідентичності слід починати з усвідомлення власного коріння та сімейної історії. Підкреслив, що культура, освіта і виховання формують підґрунтя ідентичності, проте цей процес не може бути результатом виключно адміністративних рішень.

2. Викладача Київського національного університету імені Тараса Шевченка Кривду Н. Ю., яка звернула увагу на потребу внесення змін до Закону України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності». Наголосила на важливості наукового опрацювання питань у цій сфері та підкреслила, що національна ідентичність є ключовим чинником національної безпеки.

3. Заступника Міністра соціальної політики, сім'ї та єдності з питань європейської інтеграції Гавронську І. В., яка підкреслила необхідність розглядати питання національної ідентичності крізь призму соціальної згуртованості. Зазначила, що українці за кордоном мають бути залученими до формування та реалізації державної політики у цій сфері. Відзначила волонтерство та інноваційність як характерні риси української ідентичності.

4. Уповноваженого із захисту державної мови Івановську О. П., яка відзначила особливу роль української мови як елементу української національної та громадянської ідентичності, наголосила на потребі протидії культурному та інформаційному впливу країни-агресора.

5. Постійного Представника Президента України в Автономній Республіці Крим Куришко О. М., яка звернула увагу на проблему утвердження української національної та громадянської ідентичності на тимчасово окупованих територіях. Зауважила, що від 2025 року українські діти, які залишилися на окупованих територіях, навчаються у школах під контролем окупаційної влади повний цикл навчання. Висловила переконання, що державна політика у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності має бути спрямована, зокрема, на повернення цих дітей та реінтеграцію тимчасово окупованих територій.

6. Директорку програм та розвитку громадської організації «GoGlobal» Залюбовську Л. В., яка підкреслила роль української мови в утвердженні української національної та громадянської ідентичності, наголосила на потребі залучення свідомого бізнесу до реалізації державної політики у зазначеній сфері.

УХВАЛИЛИ:

1. Підтримати ініціативу Міністерства молоді та спорту України щодо розвитку громадянської платформи IDEM як постійного експертного середовища з питань української національної та громадянської ідентичності, а також підготовки збірки «Антологія української національної ідентичності новітньої доби».

2. Мінмолодьспорту:

разом із центральними органами виконавчої влади, складовими сектору безпеки і оборони, науковими установами за участі інститутів громадянського суспільства, експертного середовища, соціально відповідального бізнесу провести серію координаційних зустрічей для визначення пріоритетних напрямів та стратегічних проєктів у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;

до 1 квітня 2026 р.;

разом із заінтересованими органами державної влади напрацювати проєкт операційного плану заходів на 2026–2028 роки з реалізації другого етапу Стратегії утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року;

до 1 лютого 2026 р.;

разом із МОН, МКСК розробити та впровадити окремі проєкти, спрямовані на захист дітей та молоді від інформаційного й культурного впливу держави-агресора, зокрема у сфері освіти, медіа та дозвілля.

До 1 квітня 2026 р.

3. Мінсоцполітики разом з Мінмолодьспорту, МЗС та МКСК сприяти залученню вимушено переміщених за кордон українців, закордонних українців, української діаспори до процесів формування державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності а також її реалізації через участь у спільних культурно-просвітницьких, освітніх і комунікаційних проєктах.

Постійно.

4. Центральним органами виконавчої влади, обласним, Київській міській держадміністраціями (військовими адміністраціями) сприяти залученню міжнародної технічної допомоги, соціально відповідального бізнесу до

реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності.

Постійно.

**Міністр молоді та спорту України,
співголова Координаційної ради**

Матвій БІДНИЙ

**Заступник Керівника Офісу
Президента України, співголова
Координаційної ради**

Олена КОВАЛЬСЬКА

**Заступник Міністра молоді та
спорту України, секретар
Координаційної ради**

Уляна ТОКАРЕВА

Додаток
до протоколу № 1 засідання
Координаційної ради з
питань утвердження
української національної та
громадянської ідентичності
від 14 жовтня 2025 року

Перелік осіб – членів Координаційної ради з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності та запрошених на засідання учасників Координаційної ради

БІДНИЙ Матвій Вікторович	—	Міністр молоді та спорту, співголова Координаційної ради
КОВАЛЬСЬКА Олена Олександрівна	—	Заступник Керівника Офісу Президента України (за згодою), співголова Координаційної ради
ТОКАРСЬКА Уляна Дмитрівна	—	заступник Міністра молоді та спорту, секретар Координаційної ради
АЛФЬОРОВ Олександр Анатолійович	—	голова Українського інституту національної пам'яті
БАЙДАЧНИЙ Віктор Сергійович	—	перший заступник Міністра у справах ветеранів
БАРАН Григорій Петрович	—	директор програми «Соціальний капітал» міжнародного фонду «Відродження» (за згодою)
БЕНЮХ Олександр Володимирович	—	представник Служби безпеки України (за згодою)
БЕРЕЖНА Тетяна Василівна	—	т.в.о. Міністра культури та стратегічних комунікацій України
БЕЦА Мар'яна Олександрівна	—	заступник Міністра закордонних справ
БІЛАНІНА Олена Володимирівна	—	голова громадської спілки «Національна молодіжна рада України» (за згодою)
БОНДАРЕНКО Євген Романович	—	керівник відділу інформаційного забезпечення Представництва Президента України в Автономній Республіці Крим (за згодою)
ГЕРАСИМЕНКО Олександр Олександрович	—	президент громадської організації «Інститут політико-правових та релігійних досліджень» (за згодою)

ГІНКУЛ
Андрій Георгійович

— голова правління громадської організації «Центр реформ та місцевого розвитку» (за згодою)

ДЕМІДОВА
Вікторія Вікторівна

— керівник проекту підтримки громадянського суспільства та молоді програми розвитку ООН в Україні (за згодою)

ЄЛЕНСЬКИЙ
Віктор Євгенович

— голова Державної служби України з етнополітики та свободи совісті

ЄМЧЕНКО
Наталя Олександрівна

— директорка зі зв'язків з громадськістю ПрАТ «Систем Кепітал Менеджмент» (за згодою)

ЗАЛЮБОВСЬКА
Любов Володимирівна

— директорка програм та розвитку громадської організації «GoGlobal» (за згодою)

ІВАНОВСЬКА
Олена Петрівна

— Уповноважений із захисту державної мови

КОТИГОРЕНКО
Віктор Олексійович

— завідувач відділу Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України (за згодою)

КРАВЧУК
Євгенія Михайлівна

— народний депутат України (за згодою)

КРИВДА
Наталія Юріївна

— викладач Київського національного університету імені Тараса Шевченка (за згодою)

КУЗЬМИЧОВА
Надія Юріївна

— заступник Міністра освіти і науки

КУРИШКО
Ольга Миколаївна

— Постійний Представник Президента України в Автономній Республіці Крим (за згодою)

ЛІБАНОВА
Елла Марленівна

— директор Інституту демографії та проблем якості життя Національної академії наук (за згодою)

МОЙСЮК
Євген Георгійович

— заступник Міністра оборони

МОКАН
Василь Іванович

— народний депутат України (за згодою)

НАЗИМКО
Єгор Сергійович

— заступник директора Департаменту освіти, науки та спорту МВС

ПЕРУНОВСЬКА
Марина Андріївна

— директорка з програм розвитку громадської організації «Центр соціальних змін і поведінкової економіки» (за згодою)

ПОПАТЕНКО
Марина Миколаївна

— голова правління громадської організації «Асоціація молодіжних працівників» (за згодою)

ПОТУРАЄВ
Микита Русланович

— народний депутат України (за згодою)

РОНДЗІСТИЙ
Тарас Іванович

— директор Міжнародної благодійної установи
«Центр національного відродження» (за згодою)

СЕМИРГА
Олександр Михайлович

— голова Крайової Управи Спілки Української
Молоді в Україні (СУМ в Україні) (за згодою)

СОЛОШЕНКО
Ірина Леонідівна

— керівник проєкту «Мобільна евакуація поранених»
благодійного фонду «КОЛО» (за згодою)

ТАШЕВА
Таміла Равілівна

— народний депутат України (за згодою)

ФЕРЕНЧАК
Ярослав Іванович

— голова Всеукраїнської громадської організації
«Молодий Народний Рух» (за згодою)

ЧЕРНИШОВА
Аліна Олександрівна

— голова Національної Ради громадської організації
«Національна Організація «Скаuti України» (за
згодою)

ШИМКІВ
Любомир Петрович

директор з розвитку Української академії
лідерства (за згодою)

ЮЗИЧ
Юрій Петрович

— член Крайової ревізійної комісії молодіжної
організації «Пласт – Національна Скаутська
Організація України» (за згодою)

Запрошені на засідання Координаційної ради

АШУРОВА
Діана Василівна

— директор департаменту політики з питань
збереження зв'язку з українцями закордоном
Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності

БЕВЗА
Богдан Петрович

— представник громадської організації «Центр
реформ та місцевого розвитку»

БЕРШАДСЬКА
Любов Вікторівна

— в.о. директора директорату стратегічного
планування та координації МОЗ

БЛИЗНЮК
Євгенія Олександрівна

— директорка дослідницької компанії Gradus
Research

БОГДАНОВА
Тетяна Вадимівна

— представник всеукраїнської громадської
організації «Асоціація сприяння самоорганізації
населення»

БОГУРСЬКИЙ
Юрій Віталійович

— начальник управління освіти, науки та спорту
апарату ДСНС

ВАЩЕНКО

Олена Олексіївна

ВЕРБИЦЬКИЙ

Іван Іванович

ГАВРИШ

Олег Олегович

ГАВРОНСЬКА

Ілона Володимирівна

ГОНЧАРУК

Олександр Олександрович

ДАВІТЯН

Діана Суренівна

ДМИТРЕНКО

Наталія Володимирівна

КОБИЛИНСЬКА

Марина Іванівна

КОВАЛЬОВ

Андрій Володимирович

КОНОНЕНКО

Андрій Валерійович

КОПАНИЦЯ

Діана Михайлівна

КОТЮК

Ольга Вікторівна

КРИВОЛАП

Кирило Костянтинович

ЛЕВАДНИЙ

Ігор Анатолійович

МАКСИМОВИЧ

Володимир Сергійович

МАТВІЙЧУК

Ірина Сергіївна

РУДНИЦЬКА

Лариса Генадіївна

СЛЮСАРЬ

Денис Євгенович

- начальник управління всесвітньої української спільноти і гуманітарних ініціатив департаменту публічної дипломатії та комунікацій МЗС
- заступник Міністра культури та стратегічних комунікацій
- головний консультант кабінету керівника Офісу Президента України
- заступник Міністра соціальної політики, сім'ї та єдності з питань європейської інтеграції
- керівник головного управління внутрішньої та гуманітарної політики Офісу Президента України
- керівник служби секретаря Ради національної безпеки і оборони України
- керівник служби аналітики та моніторингу Офісу Президента України
- радник Міністра молоді та спорту
- аналітик консалтингової компанії Civitta Україна
- заступник секретаря Ради національної безпеки і оборони України
- начальник управління гуманітарного забезпечення Міністерства оборони
- директорка проекту «Культура й Ідентичність» програми «Партнерство за сильну Україну»
- керівний партнер консалтингової компанії Civitta Україна
- директор департаменту персоналу Адміністрації Державної прикордонної служби
- головний консультант відділу молодіжної політики та спорту Офісу Президента України
- начальник відділу управління ювенальної превенції Департаменту превентивної діяльності МВС
- керівник дослідницької агенції Research.ua
- експерт з питань нормопроєктування та законотворення всеукраїнської громадської організації «Молодий народний рух»

ТОВСТА
Леся Анатоліївна

— заступник директора департаменту – начальник
відділу фізичної культури, спорту та молодіжної
політики департаменту видатків бюджету
соціальної сфери Міністерства фінансів

ШУМ
Віталій Богданович

— т. в. о. директора департаменту персоналу
Головного управління Національної гвардії
України
